

Illegale productie

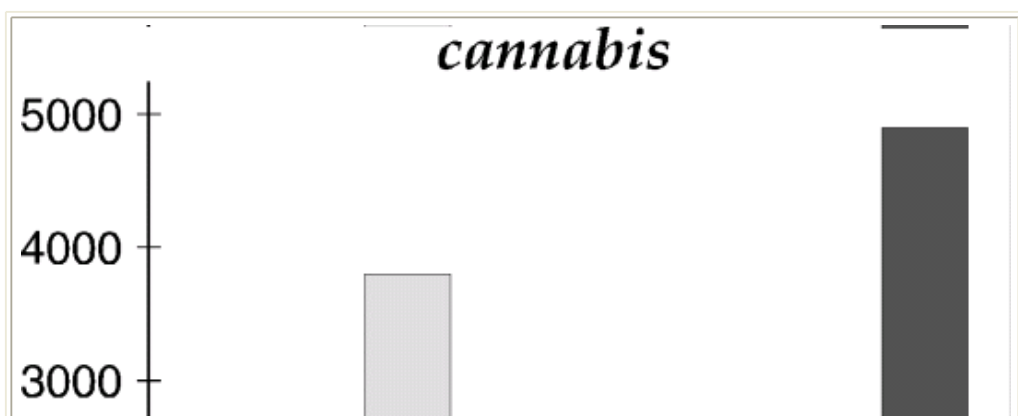
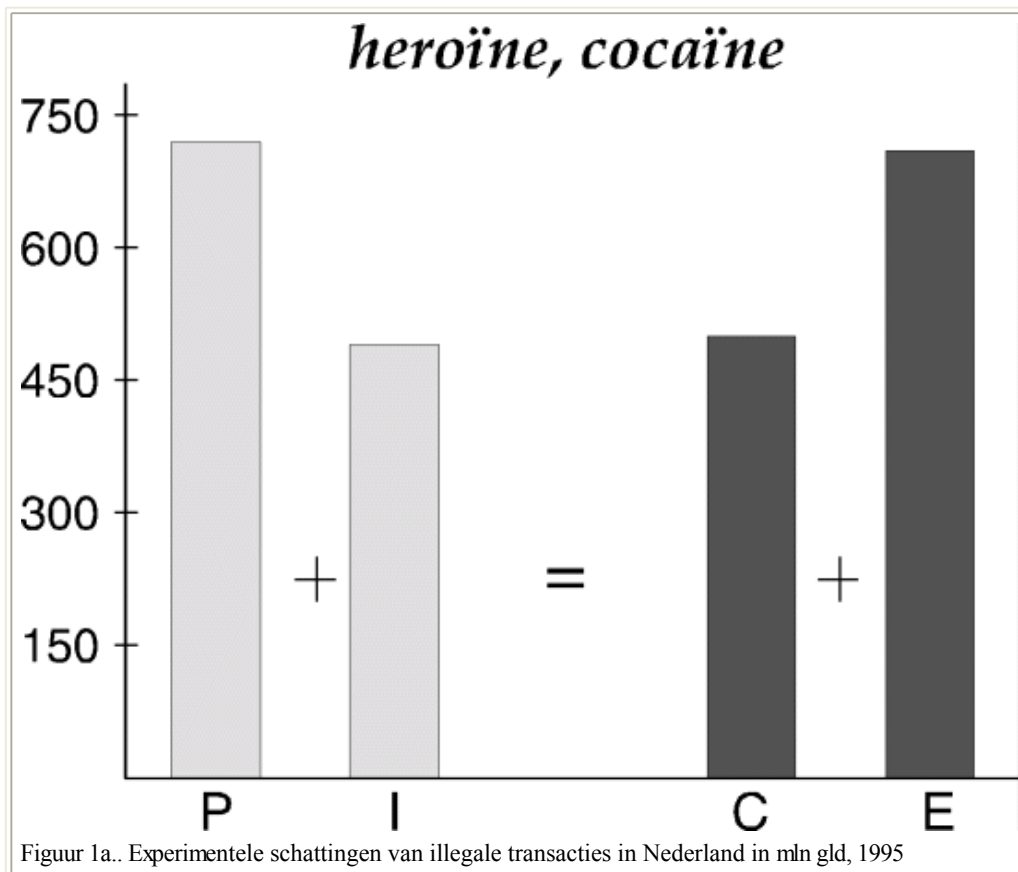
Auteur(s):
CBS

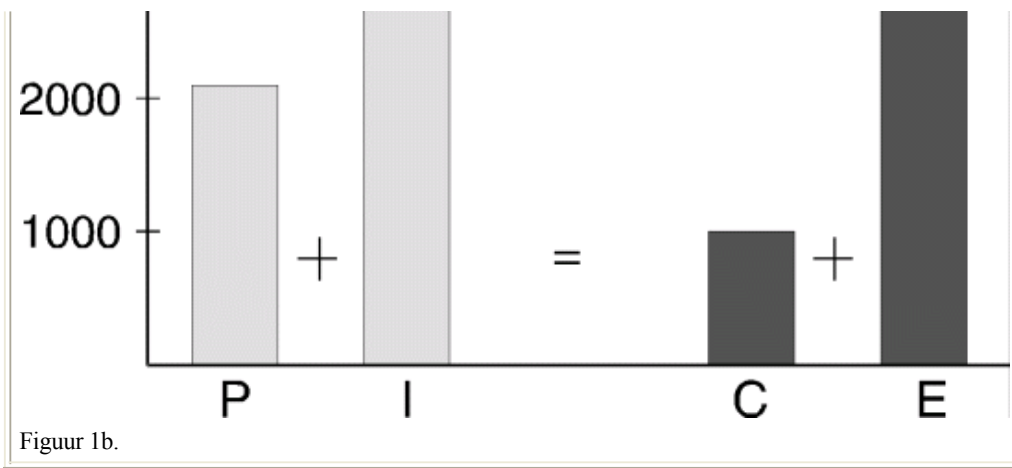
Verschenen in:
ESB, 82e jaargang, nr. 4124, pagina 791, 15 oktober 1997

Rubriek:
Statistiek

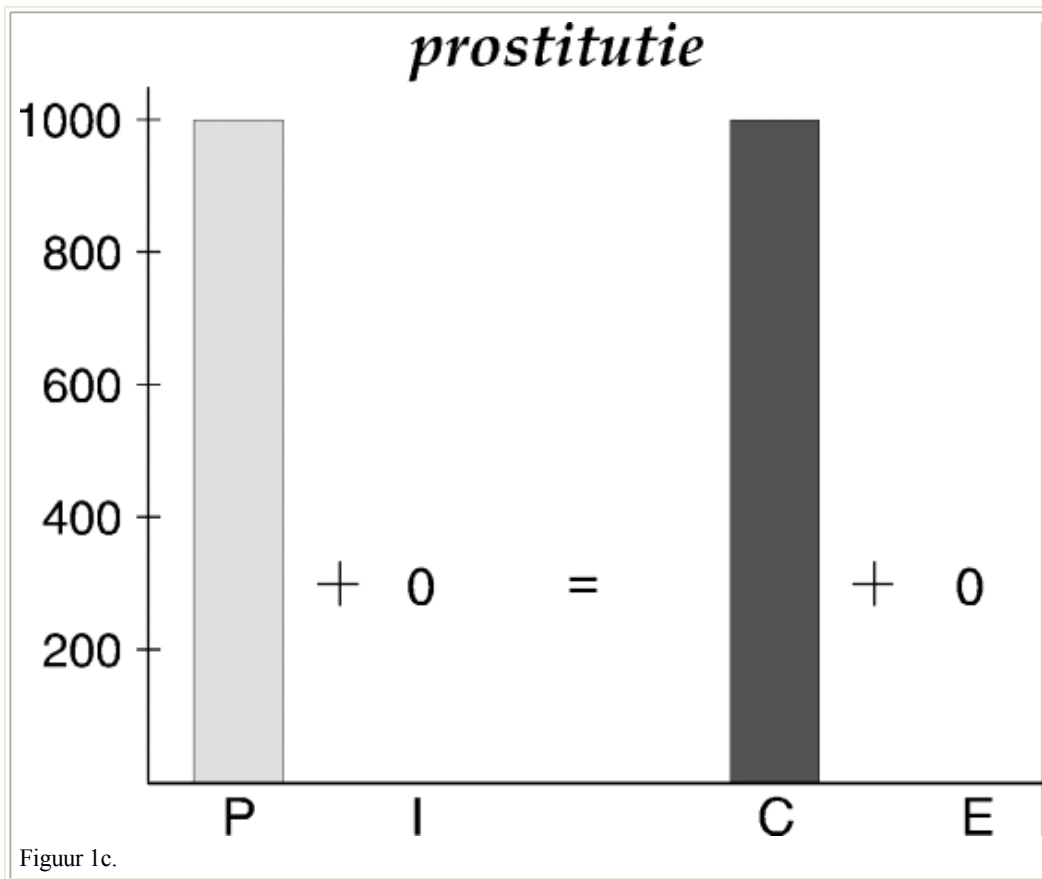
Trefwoord(en):
criminaliteit, economie, samenleving

Conform de huidige internationale praktijk maakt de door illegale activiteiten gevormde toegevoegde waarde geen onderdeel uit van de bbp-ramingen. In Nederland wordt echter ruwweg vijf miljard gulden verdiend met illegale activiteiten. Dit is bijna 1% van het bbp. In geld uitgedrukt zijn de drugshandel, de prostitutie en het illegale gokken de belangrijkste verboden activiteiten. De handel in en productie van drugs levert een 'toegevoegde waarde' van drie miljard op, (het uitbaten van) prostitutie één miljard en het illegaal gokken 0,6 miljard. Zie [figuur 1a](#), [figuur 1b](#), [figuur 1c](#), [figuur 1d](#) en [figuur 1e](#).

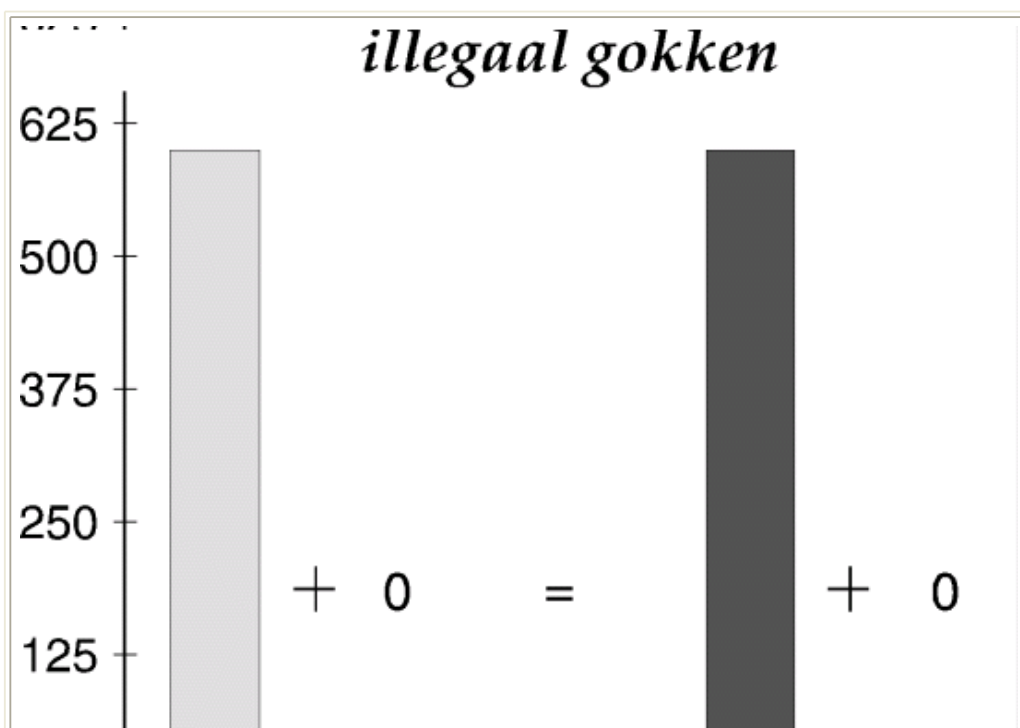

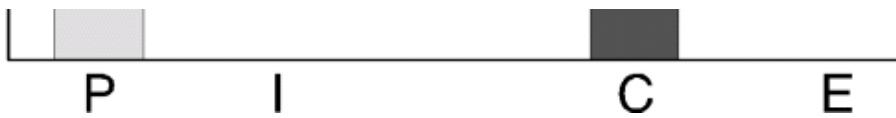

Figuur 1b.

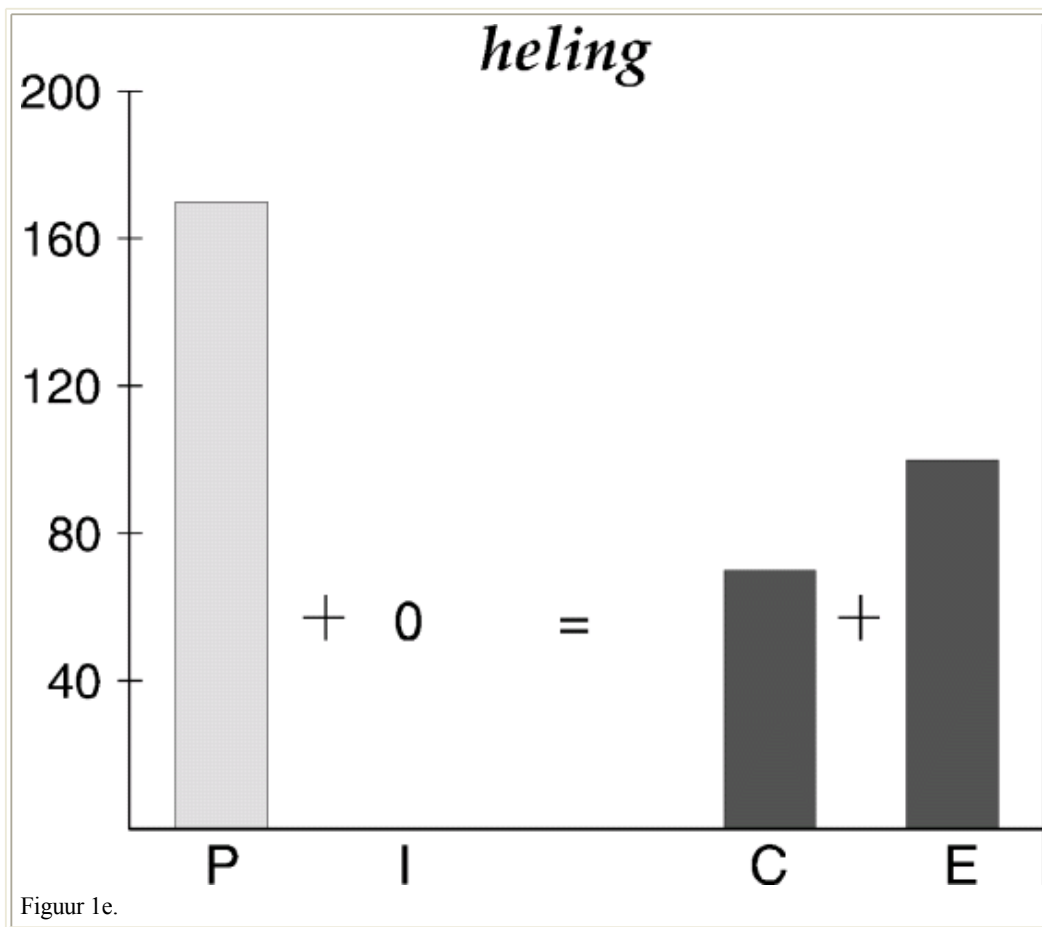

Figuur 1c.

Figuur 1d.

Figuur 1e.

Raming

De raming van de illegale productie is verre van eenvoudig. Vanzelfsprekend kan niet worden teruggevallen op gebruikelijke methoden als enquêtes en informatie uit registers. De omvang van de drugshandel is voornamelijk gebaseerd op in beslag genomen hoeveelheden. Het aantal verslaafden is uitgangspunt voor de schatting van de consumptie van harddrugs. Het cannabis-gebeuren in Nederland is uitgebreid beschreven in rapporten ter ondersteuning van het drugs-beleid. De prostitutie is onderwerp van een aantal afstudeer-rapporten en dissertaties. Over de omvang van het illegale gokken is vrijwel niets bekend. Dit is geraamd als het verschil tussen het geschatte totale bedrag besteed aan gokken en de omvang van het legale circuit.

Men moet er rekening mee houden dat de uitkomsten van de huidige nationale rekeningen reeds beïnvloed worden door transacties die samenhangen met illegale activiteiten. Bij de productie van nederviet zijn onder meer energie, zaden, meststoffen en lampen nodig. Deze zaken zijn thans deels als consumptie van huishoudens en deels als intermediair verbruik van de land- en tuinbouw geboekt. Iets dergelijks geldt ook voor de transportkosten van drugs. Ook condooms en lingerie, die door de prostitutie aangeschaft worden, staan geboekt als consumptie van huishoudens. Het is daarom onjuist om aan te nemen dat de hierboven geraamde bedragen zonder meer bij het bbp moeten worden opgeteld.

Illegaal of zwart

Het verschil tussen zwarte en illegale activiteiten laat zich het beste als volgt omschrijven. Zwarte activiteiten zijn op zich niet verboden, maar er worden premies en belastingen ontdoken. Illegale activiteiten zijn over het algemeen in strijd met de strafwet. Vaak zullen verdiensten uit illegale activiteiten ook zwart zijn; over het inkomen wordt geen belastingen en premies betaald. Dit is echter niet altijd het geval. Een deel van de eigenaren van coffeeshops en bordeelhouders betalen wel belasting.

De omvang van de verdiensten uit zwarte activiteiten wordt geraamd op ongeveer 3% van het bbp. De toegevoegde waarde hiervan is, in tegenstelling tot de verdiensten uit illegale activiteiten, reeds inbegrepen in het huidige bbp.

Uitbreiding nationale rekeningen

In de nabije toekomst zal de beschrijving van de illegale economie wel in de reguliere (Nederlandse) nationale rekeningen worden opgenomen. Dit is het gevolg van nieuwe internationale richtlijnen voor de samenstelling van nationale-rekeningengegevens die kort geleden zijn vastgesteld. Hierdoor neemt de internationale vergelijkbaarheid van de cijfers toe. Als de illegale verdiensten niet worden meegenomen, dan wordt het bbp van landen waar 'weinig mag maar veel gebeurt' naar verhouding meer onderschat dan dat van de andere lidstaten. Goede internationale vergelijkbaarheid is zeker in Europa van groot belang, omdat een deel van de afdracht van de

lidstaten aan de Europese Unie gebaseerd is op het nationaal inkomen. Landen met een relatief grote illegale productie zullen in de toekomst waarschijnlijk meer moeten afdragen en landen met een illegale productie onder het Europese gemiddelde minder. Momenteel zijn geen cijfers van andere landen beschikbaar, zodat er geen uitspraak gedaan kan worden of een illegale productie van 1% van het bbp, zoals in Nederland internationaal gezien veel of weinig is.
